

Koirani käyttäytyi vihaisesti, mitä nyt?

Tähän kirjeeseen on kerätty sinulle tietoa ja huomioitavaa koiran vihaiseen käyttäytymiseen liittyen. Kirje lähetetään kaikille omistajille, joiden koirasta on tehty ilmoitus Kennelliittoon.



Puuttamalla ongelmakäytökseen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa voidaan tehokkaimmin estää käyttäytymisen paheneminen. Varoitusmielessäkin tehdyt uhkaukset voivat voimistua, jos koira ei koe saavansa viestiään läpi vähemmällä tai huomaa, että epämiellyttävä tilanne raukeaa nopeasti aggressiivisuutta osoittamalla.

Vihaisen käyttäytymisen syitä

Kipu

Erityisesti vihaisen käytöksen ilmetessä yllättäen tai jos käyttäytyminen muuttuu aiemmasta ilman selvää syytä, on ensimmäisenä paras ottaa yhteyttä eläinlääkäriin. Erilaisista syistä johtuva kipu on hyvin mahdollinen aggressiivisen käyttäytymisen taustasy. Tietyt rodut eivät ilmennä kipuaan arjessa herkästi, mutta se voi silti vaikuttaa niiden käyttäytymiseen; erityisesti, jos tilanteessa on muitakin stressitekijöitä.

Pelko

Epävarmat ja arat koirat voivat myös käyttäytyä vihaisesti. Pelko, stressi ja ahdistus voivat ajaa koiran puolustamaan itseään, etenkin jos se joutuu kohtamaan liikaa asioita liian nopeasti. Koira on myös voinut oppia pelkäämään tiettyjä tilanteita aiempien epämiellyttävien kokemusten perusteella. On oleellista totuttaa koira etukäteen ja vähitellen erilaisiin tapahtumiin ja opettaa kuhunkin tapahtumaan oikea käyttäytymismalli, jotta koira tuntee olonsa kaikissa vastaan tulevilla tilanteilla mahdollisimman varmaksi ja mukavaksi. Haasteita voivat olla esimerkiksi näyttelyissä vieraan ihmisen tekemä tutkiminen ja koiran mittaaminen sekä yleinen tungos, kokeissa ja kilpailuissa taas muiden koirien aiheuttamat häiriöt. On myös muistettava, että jos koiran pelkoa ei saada häivytettyä ja sen luottamusta kasvatettua, ei ole oikein viedä koira kyseisiin tapahtumiin, vaikka sitä ei enää päästettäisikään reagoimaan puolustautuen.

Koiran pelosta kertoo esimerkiksi läähätys, luimussa olevat korvat, pälyilevä katse, vapina, kyrristelevä asento, takajalkojen väliin painuva häntä, jähmettyminen ja pakoyritykset. Pelkäävän koiran niska- ja selkärakarvat voivat nousta ja se voi varoittaa muristen tai yrittää karkottaa pelon kohteen hyökkäämällä sitä kohden.

Rotuominaisuudet

Tietuille roduille on niiden historian ja ominaisuuksien vuoksi tyypillistä, että ne reagoivat voimakkaasti haasteisiin, voivat olla koira-aggressiivisia ja ylipäänsä käyttävät hampaitaan herkemmin uhkaavissa tai stressaavissa tilanteissa. Tällaisia ovat esimerkiksi vartiointiin, koiratappeluihin tai osa metsästyksen käytetyistä roduista. Näiden rotujen edustajat voivat olla herkempiä hyökkäämään ja puremaan toista koira tai ihmistä. Tällaisten rotujen kohdalla on erityisen tärkeää huomioida jo arkielämässä ja elinolosuhteissa nämä ominaisuudet, jotta ongelmalliset piirteet eivät pääse vahvistumaan. Omistajan on tärkeä osata lukea koiransa käyttäytymistä ennakoidakseen sitä ja kouluttaa koirille taitoja, joista on hyötyä haasteellisemmissä tilanteissa. Tällaisia ovat esimerkiksi käskystä pysähtyminen, paikoillaan pysyminen, asioiden jättäminen ja kontaktin pitäminen vierellä seurattessa.

Koiran hyökkäystä ennakoivia uhkaavia elkeitä voivat olla esimerkiksi hyvin kiinteä, itsevarma tuijottaminen ryhdikkäässä asennossa, jäykkä liikkuminen, niskakarvojen nouseminen ja irvistäminen. Nopeissa tilanteissa koira voi kuitenkin siirtyä suoraan toimintaan tai ihminen ei vain ehdi huomioida varoittavia elkeitä.

Apua ongelmaan

Koirien kouluttamisen ammattilaisilta kannattaa hakea apua, jos koiran käyttäytymistä on vaikea tulkita, eikä ole varma mistä syystä se on käyttäytynyt vihaisesti. Eläintenkouluttajilta tai käyttäytymiseen erikoistuneilta eläinlääkäreiltä saa apua myös silloin, jos tarvitsee tukea uusien tapojen opettamiseen tai ongelmakäyttäytymisen kitkemiseen. Sosiaalistaminen, tapojen opettelu ja kouluttaminen on helpointa pennun ja nuoren koiran kanssa, mutta paljon voi tehdä myös myöhemmin.

Koiran käytöksen muuttaminen voi vaatia myös laajempaa koiran elinolosuhteiden ja taustojen kartoittamista, jonka läpikäymisessä voi ulkopuolisesta asiantuntijasta olla paljon apua.

Koulutuksessa on muistettava, ettei pelkäävää koira saa yllätyksiä pelkonsa kohteella, esimerkiksi pakottamalla pelkäävää koira vieraiden käsiteltäväksi. Tämä voi siedättymisen sijasta johtaa vain suurempiin ongelmiin. Vastaehdollistamalla eli yhdistämällä pelottavaan kohteeseen miellyttäviä asioita on suurempi mahdollisuus lievittää koiran ahdistusta.

Vahvatahtoisen tai koira-aggressiivisen koiran kouluttaminen luotettavaksi erilaisissa tilanteissa ja tapahtumissa vaatii paljon työtä ja koiran hallintaa kaikissa tilanteissa.

Omistajan vastuu

Vihaisesti käyttäytyviä koiria ei saa tuoda näyttely-, koe-, tai muille tapahtumapaikoille. Harva koira käyttäytyy vihaisesti kaiken aikaa, yleensä käyttäytyminen on tilannekohtaista. Vahinkoja ja yllätyksiäkin voi eläinten kanssa tulla vastaan, mutta niitä voi vähentää valmistautumalla huolellisesti, harjoittelemalla koiran kanssa erilaisia tilanteita ja pyrkimällä vaikuttamaan tilanteisiin johtaviin syihin.

Kennelliitto voi asettaa koiralle osallistumiskiellon tapahtumiin vihaisesta käyttäytymisestä tehdyn ilmoituksen perustella. Kielto on tarkoitettu turvaamaan muita osallistujia, ihmisiä ja koiria. Tilastojen mukaan on enemmän kuin todennäköistä, että koira, joka on purrut niin, että siitä jää jälki, puree vielä joskus uudestaan. Jos palaat koirasi kanssa harrastuksiin ja tapahtumiin osallistumiskiellon päättymisen jälkeen, muista, että omistaja on aina vastuussa koiran aiheuttamista vahingoista ja niiden kustannuksista. Sama vastuu koskee luonnollisesti myös arkielämää. Koiran puremat voivat aiheuttaa vakavia vammoja (infektoriskit, kudonsvauriot) tai vaikeasti korjattavia/pysyviä henkisiä traumoja. Kyseessä voi tällöin olla rikoslaisissa mainittu vammantuottamus tai vahingonteko. Hyökkäyksen kohteeksi joutunut koira tai ihminen voi kärsiä seurauksista lopun elämänsä.

Monia puremia ja sen yrityksiä olisi voitu estää, jos omistaja olisi huomionnut koira normaalia enemmän kuormittavan tilanteen ja jättänyt sen vuoksi tapahtuman väliin. Jos koira ei vaikuta jostain syystä olevan ”oma itsensä”, sillä on ollut esimerkiksi vatsavaivoja tai se on loukannut itsensä lievästi ennen tapahtumaa, voi tilanne kokonaisuudessa omistajan jännityksellä lisättyä johtaa siihen, että koira käyttäytyy normaalista poikkeavalla tavalla. Pidä siis huolta, että jo aiemmin voimakkaasti reagoivaa koira ei ehdoin tahdoin viedä uudestaan sille liian vaikeisiin tilanteisiin.

Lisätietoa

Lue lisää koiran käyttäytymisestä ja kouluttamisesta Kennelliiton Hankikoira.fi -sivustolta:

<https://www.hankikoira.fi/koiratietoa/koiran-kayttaytyminen>

<https://www.hankikoira.fi/koiratietoa/koiran-koulutus>